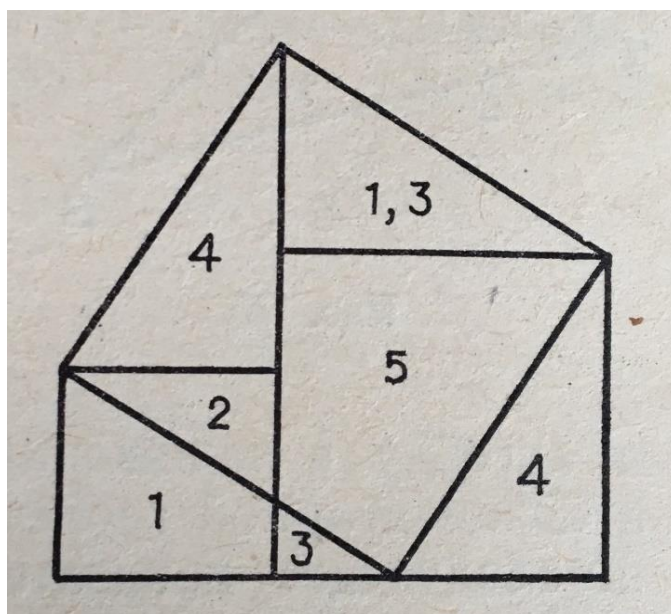

Najpreprostejši dokaz Pitagorovega izreka

Razlaga, ki jo lahko razume že učenec razredne stopnje.

Včasih so mu rekli Oslovski most. Kdor ga ne prehodi oz. "ne pride čez" (= ne razume), je _ _ _ . Znanih je najmanj 150 dokazov Pitagorovega izreka, ki ga uporabljamo v različnih vejah znanosti, tehnike (celo umetnosti) in seveda tudi v praktičnem življenju.

Pokazali bomo enega najpreprostejših dokazov, če že ne najpreprostejšega, ki ga razumemo skoraj brez besed. Spodnja slika prikazuje pravokotni trikotnik (1 + 3) s katetama, ki oklepata pravi kot, in hipotenuzo.

Kvadrat prve katete je enak vsoti ploščin likov 1 in 2, torej je $a^2 = 1 + 2$, če z a označimo prvo kateto.

Kvadrat druge katete je enak vsoti ploščin likov 3 in 4 in 5, torej je $b^2 = 3 + 4 + 5$, če označimo z b drugo kateto.

Kvadrat hipotenuze c pa je enak vsoti ploščin likov 1 in 2 ter 3 in 4 in 5, torej je $c^2 = 1 + 2 + 3 + 4 + 5$. Iz tega sledi, da je

$$c^2 = a^2 + b^2$$

To preberemo: ***Kvadrat hipotenuze je enak vsoti kvadratov katet.***

Če poznamo dve stranici v pravokotnem trikotniku, lahko po Pitagorovem izreku vedno izračunamo tretjo.

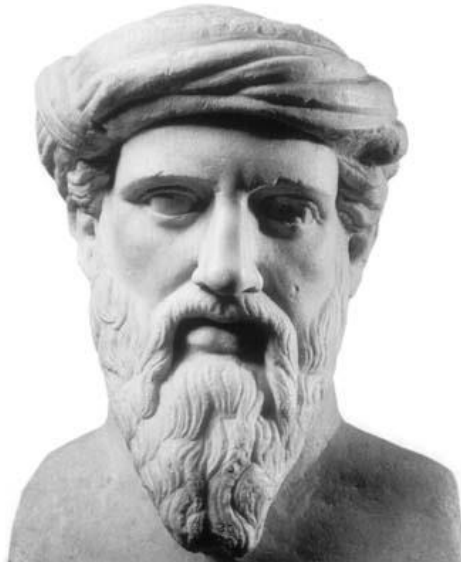
Zgleda:

► 1. $a = 6$ cm, $b = 8$ cm; $c = ?$

$$c = \sqrt{a^2 + b^2} = \sqrt{36 + 64} \text{ cm} = \sqrt{100} \text{ cm} = 10 \text{ cm}$$

► 2. $c = 11$ cm, $b = 9$ cm; $a = ?$

$$a = \sqrt{c^2 - b^2} = \sqrt{121 - 81} \text{ cm} = \sqrt{40} \text{ cm} = \sqrt{(4 \cdot 10)} \text{ cm} = 2\sqrt{10} \text{ cm} \approx 6,3 \text{ cm}$$

Pitagora (ok. 580 pr. n. št. – ok. 495 pr. n. št.), starogrški filozof, matematik, mistik, politik, pisatelj in glasbenik. Slika je s spleta.

Vaja dela mojstra

Izračunaj tretjo stranico pravokotnega trikotnika s katetama a in b ter hipotenuzo c :

1. $a = 3$ m, $b = 9$ m
2. $b = 8$ dm, $c = 12$ dm
3. $a = 2\sqrt{3}$ cm, $c = 5$ cm
4. Koliko je diagonala d kvadrata s stranico s ?

Re:

1. $3\sqrt{10}$ m
2. $4\sqrt{5}$ dm
3. $\sqrt{13}$ cm
4. $d^2 = s^2 + s^2 = 2s^2$ in $d = s\sqrt{2}$.